

Novi motivi na nacionalni strani eurokovanecv, namenjenih obtoku

(2022/C 364/03)

Eurokovanci, namenjeni obtoku, so zakonito plačilno sredstvo na celotnem euroobmočju. Komisija objavi opise motivov vseh novih eurokovanecv (¹), da bi z njimi seznanila vse, ki s kovanci rokujejo pri delu, in širšo javnost.

Svet Evropske unije je 12. julija 2022 sklenil, da Republika Hrvaška izpolnjuje potrebne pogoje za uvedbo eura 1. januarja 2023 (²).

Republika Hrvaška bo zato od 1. januarja 2023 izdajala eurokovance pod pogojem, da ECB odobri obseg izdaje (glej člen 128(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije).

			
1 eurocent	2 eurocenta	5 eurocentov	10 eurocentov
			
20 eurocentov	50 eurocentov	1 euro	2 eura

Država izdajateljica: Republika Hrvaška

Datum izdaje: 1. januar 2023

Opis motiva:

1, 2 in 5 centov: glagolica s hrvaško šahovnico v ozadju

V osrednjem delu kovanca sta upodobljeni črki „HR“, zapisani v oglati glagolici v obliki ligature, pri čemer je HR uradna oznaka za Hrvaško v standardu ISO 3166-1 alpha-2. Glagolica je najstarejša slovanska pisava in je poleg cirilice ena od dveh slovanskih pisav. Čeprav je bila oblikovana po grški abecedi, je glagolica izvorna pisava, ki jo je verjetno ustvaril Konstantin Filozof (sveti Ciril), da bi med slovanskimi ljudstvi širil krščansko vero. Hrvati so glagolico začeli uporabljati v drugi polovici 9. stoletja, ob koncu 12. stoletja pa so bili edini, ki so to pisavo še vedno uporabljali in jo razvijali dalje. Samo 28 let po tisku Gutenbergove biblije je bila na Hrvaškem leta 1483 natisnjena „Misal po zakonu rimskoga dvora“ (*Missale Romanum Glagolitice*), prva knjiga, natisnjena v stari cerkveni slovanščini in zapisana v hrvaški (oglati) glagolici. To je bila prva evropska inkunabula, ki ni bila natisnjena v latinščini in latinici. Glagolica se je na Hrvaškem uporabljala do prve polovice 19. stoletja in je postala pomemben del hrvaške identitete. Na desni in pod ligaturo „HR“ je hrvaška šahovnica, ki je del grba Republike Hrvaške. V zgornjem osrednjem delu je leto izdaje, v spodnjem osrednjem delu pa je izpisano ime države izdajateljice. Na obročku kovanca je dvanajst zvezd evropske zastave.

(¹) Za ostale eurokovance glej UL C 373, 28.12.2001, str. 1, UL C 254, 20.10.2006, str. 6 in UL C 248, 23.10.2007, str. 8.

(²) Sklep Sveta z dne 12. julija 2022 o uvedbi eura na Hrvaškem 1. januarja 2023 (UL L 187, 14.7.2022, str. 31).

10, 20 in 50 centov: Nikola Tesla s hrvaško šahovnico v ozadju

Osrednji del kovanca je portret Nikole Tesle, obdan s črtami magnetnega polja. Črte segajo od portreta do kroga dvanajstih zvezd in simbolizirajo povezavo Nikole Tesla z državami članicami EU, v katerih je preživel del svojega življenja. Nikola Tesla, hrvaški, evropski in ameriški izumitelj srbskega porekla, se je 10. julija 1856 rodil v vasi Smiljan na Hrvaškem. Šolo je obiskoval na Hrvaškem, in sicer v Smiljanu, Gospiću in Karlovcu, kjer je diplomiral. Njegovi patenti in teoretično delo so postavili temelje za globalno elektrifikacijo, njegovo delo na področju visokofrekvenčnih električnih tokov in brezžičnega prenosa elektromagnetnih valov pa je utrlo pot razvoju radijske tehnologije in telekomunikacij. Eden njegovih najbolj znanih izumov, Teslov transformator (Teslova tuljava) iz leta 1891, je bil uporabljen za proizvodnjo visokonapetostne in visokofrekvenčne električne energije z izmeničnim tokom. Izraz „tesla“ je bil leta 1960 na 11. generalni konferenci o utežih in merah sprejet kot enota magnetne indukcije. Levo od portreta in črt magnetnega polja je hrvaška šahovnica, ki je del grba Republike Hrvaške. Med črtami magnetnega polja je levo zgoraj zapisano ime države izdajateljice, letnica izdaje pa je na dnu desno.

1 euro: kuna s hrvaško šahovnico v ozadju

Na nacionalni strani kovanca za 1 euro je upodobljena kuna s hrvaško šahovnico v ozadju. Na osrednjem delu nacionalne strani kovanca je podoba kune. Ta hitra in spretna žival z dragocenim temno rjavim krznom in rumeno liso na vratu in prsih je simbol hrvaške monetarne zgodovine. V srednjem veku so se v Slavoniji, Hrvaškem primorju in Dalmaciji kunji kožuhi uporabljali za plačilo davkov v naravi (*kunovina* ali *marturina*). Pozneje so postali obračunska enota in se nato uporabljali kot denar v sodobnem pomenu besede. Kuna je bila kot prvi motiv hrvaške valute od prve polovice 13. stoletja do konca 14. stoletja upodobljena tudi na kovancu, poimenovanem *banovec*, zato ima pomembno vlogo v hrvaški monetarni in fiskalni zgodovini.

V ozadju za kuno je hrvaška šahovnica, ki je del grba Republike Hrvaške. Napis imena države izdajateljice „HRVATSKA“ je na zgornji levi strani, letnica izdaje „2023.“ pa spodaj desno.

2 eura: zemljevid Republike Hrvaške s hrvaško šahovnico v ozadju

Na osrednjem delu kovanca je simbolična in stilizirana geografska podoba Republike Hrvaške. Značilna in prepoznavna oblika hrvaškega ozemlja odraža tako geografske značilnosti države kot njeno zgodovino. Geografsko Hrvaška sega od velike panonske nižine prek dinarskega gorovja do jadranske obale, ki je med najbolj razčlenjenimi na svetu, in do številnih otokov. Polovica hrvaškega ozemlja je na panonskem območju, tretjina v obalnem jadranskem območju, preostali del pa v gorskem območju Dinaridov. Za usklajenost motiva kovancev je v ozadju zemljevida države hrvaška šahovnica z grba Republike Hrvaške. Ta je strogo pravilnih linij in tako daje kontrast zelo „naravnim“ mejam. Leto izdaje je v osrednjem delu kovanca na desni. Levo spodaj je v isti liniji kot slika zemljevida države zapisano ime države izdajateljice. V robu kovanca je zapisan najlepši verz iz Himne svobodi „O lijepa, o draga, o sladka slobodo“ („O lepa, o draga, o sladka svoboda“), ki je sestavni del pastoralne igre „Dubravka“ pisatelja Ivana Gundulića iz 17. stoletja.
